

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
Факультет іноземної філології

Сучасні філологічні і методичні студії: проблематика і перспективи

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
для науковців, викладачів, учителів, здобувачів
вищої освіти

18 травня 2022 року

Головний редактор:

Бойчук Юрій – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Редакційна колегія:

Бережна Світлана – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Борисов Володимир – кандидат філологічних наук, доцент, проректор з навчально-наукової роботи ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Васильєва Марина – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри англійської мови ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Князь Ганна – кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету іноземної філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Кутова Наталія – старший викладач кафедри німецької філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Лембік Сніжана – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри романської філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Перлова Вікторія – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської фонетики і граматики ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Подуфалова Тетяна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри практики англійського усного і писемного мовлення ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Руда Наталія – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри східних мов ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Сазонова Ярослава – доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської фонетики і граматики ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Скразловська Ірина – кандидат філологічних наук, доцент кафедри східних мов ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Шпак Юлія – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Затверджено редакційно-видавничою радою

*Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 5 від 18 травня 2022 року)*

Сучасні філологічні і методичні студії : проблематика і перспективи [Електронне видання] : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. для науковців, викладачів, учителів, здобувачів вищої освіти, Харків, 18 трав. 2022 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред) та ін.]. – Харків, 2022. – 227 с.

У збірнику відображено тези Міжнародної науково-практичної конференції для науковців, викладачів, учителів, здобувачів вищої освіти, що проходила на базі Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди з нагоди Дня науки. Він містить результати теоретичних та емпіричних досліджень науковців України і зарубіжжя в галузях філології та методики навчання іноземних мов.

Матеріали стануть у пригоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, магістрам і студентам закладів вищої освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

ЗМІСТ

СУЧАСНІ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧІ СТУДІЇ	10
<i>Девдюк Іванна</i> P. Kulish as a Translator of English Literature.....	10
<i>Збігнєв Шмит, Алексахіна Ксенія</i> Позатекстуальний контекст у перекладі твору Андрія Аствацатурова «Ліфт».....	12
<i>Коваленко Оксана, Мамедова Юлія</i> Порівняльна характеристика використання фітонімів у романі Д.Г. Лоуренса «Коханець Леді Чаттерлей» та його перекладі на українську мову.....	15
<i>Лактіна Юлія</i> Перекладна відповідність англійської та української лексики для позначення компетенцій користувача.....	17
<i>Столярчук Ганна, Олійник Надія</i> Семантичні аспекти проблеми перекладу англомовної математичної термінології.....	20
<i>Шпак Юлія</i> The Strategies of Proper Names Translation from English into Ukrainian in William Golding’s Lord of The Flies.....	22
СУЧАСНІ МЕТОДИЧНІ СТУДІЇ	26
<i>Subukcu Feryal, Aytekin Arzu</i> Exploring Bergsonian Intuition Levels of Pre-Service Teachers.....	26
<i>Mergen Filiz, Kuruoglu Gulmira</i> L1 in an ELT Class : Evidence from Brain Research.....	30
<i>Байдала Вікторія</i> Сучасні методи викладання англійської мови для студентів немовних факультетів в умовах воєнного стану.....	34
<i>Бортник Світлана</i> Методичні аспекти розвитку навичок анотування та реферування професійно-орієнтованих текстів у формуванні фахових компетенцій студентів немовних спеціальностей.....	36

<i>Васильєва Марина, Холодняк Олена</i> Methods of Teaching English to Senior Learners.....	39
<i>Глотова Олена, Лазаренко Тетяна</i> Використання контекстного навчання для формування професійної компетентності майбутніх перекладачів.....	41
<i>Діхтяр Катерина, Єгорова Олена</i> Використання засобів наочності при навчанні англійської мови в умовах дистанційної освіти.....	45
<i>Єфремова Наталія, Одарчук Наталія</i> Особливості викладання навчальної дисципліни «Теоретичний курс другої іноземної мови» в закладах вищої освіти.	47
<i>Істоміна Раїса</i> Teaching in Challenging Circumstances.....	49
<i>Калініченко Тетяна</i> Підходи до вивчення іноземних мов.....	52
<i>Колісник Вікторія</i> Виконання творчих завдань з іноземної мови майбутніми інженерами-програмістами.....	55
<i>Кучеренко Ірина</i> Методи мотивації навчання мови: шляхи реалізації.....	57
<i>Лемб'юк Сніжана</i> «Педагогіка помилок» у навчанні французької мови як першої або другої іноземної.....	59
<i>Мартинюк Анна</i> Формування позитивної мотивації до навчання в умовах воєнного стану.....	61
<i>Миколаєнко Юлія, Халимон Ірина</i> Використання інтерактивних технологій навчання від витоків до сучасності.....	63
<i>Муляр Ірина</i> Вивчення займенника на уроках української мови як іноземної.....	66

<i>Парфьонова Оксана, Богдан Ольга</i> Рекомендації щодо добору навчальних текстів для технічних спеціальностей та їх використання на заняттях з англійської мови.....	68
<i>Пивовар Юлія, Прокопенко Дар'я</i> Автоматизація граматичних навичок у гібридному форматі навчання.....	71
<i>Разуменко Тетяна</i> Особливості викладання англійської мови у середній школі Польщі.....	74
<i>Самойленко Наталя</i> Canva як інструмент для урізноманітнення уроків з іноземної мови.....	76
<i>Самотой Тетяна</i> Особливості викладання англійської мови молодшим учням в умовах нової української школи.....	78
<i>Сукнов Михайло</i> Комунікативний підхід до викладання граматики англійської мови на немовних спеціальностях.....	80
<i>Тучина Наталія</i> Динаміка змін уявлень і переконань студентів педагогічного університету щодо професії вчителя англійської мови.....	82
<i>Українська Ольга</i> Формування компетентності майбутніх викладачів англійської та французької мов у взаємоконтролі.....	85
<i>Холодняк Олена, Васильєва Марина</i> Формування готовності спортсменів до професійного іншомовного спілкування.....	87
<i>Хомишак Оксана</i> Технології дистанційного навчання під час війни.....	89
<i>Чухно Олена, Назаренко Катерина</i> Selecting Teaching Materials in Developing Middle School Students' Pronunciation Skills.....	92
<i>Щебликіна Таміла</i> Ефективне використання сесійних кімнат платформи ZOOM при викладанні іноземної мови.....	94

<i>Шкриль Катерина, Одегова Наталія</i> The Motivational Aspect of Cooperative Learning in the English Classroom.....	96
СУЧАСНІ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ СТУДІЇ.....	99
<i>Deniz Suzan</i> A Reconsideration of the Childhood Myth and its Reflections in “The Giver” and “The Last Children”.....	99
<i>Tamošiūnienė Lora</i> Debate of “Distant” vs “Close” Reading in Literature Studies.....	101
<i>Веретюк Тетяна</i> До питання розвитку жанру детектив в українській літературі.....	103
<i>Веретюк Тетяна, Киричук Софія</i> Жанр міського фентезі в українській літературі.....	105
<i>Володарська Маргарита</i> The novel “Little women” by L.M. Alcott: Interpretation Aspects.....	108
<i>Горовенко Марія</i> Scottish Cultural Identity in the Novel ‘Outlander’ by D. Gabaldon.....	111
<i>Князь Ганна</i> Рецепція античності в англійській літературі.....	113
<i>Козлова Алла</i> Осень в лирике Эльдара Рязанова.....	116
<i>Кононова Жанна</i> Balmont – The Translator of English Poetry.....	119
<i>Корнєєва Людмила</i> Кросс-опусний художній світ у контексті колективної сутності культури... ..	122
<i>Лазарева Олена</i> Художня концепція світу та руйнівна саморефлексія у творчості М. Еміса....	124
<i>Приходько Віра, Солошенко-Задніпровська Наталія</i> Духовний світ людини на війні.....	127

Скарбек Ольга Тема еміграції у романі Марії Гагарін «Blonds Étaient Les Blés D’Ukraine»....	129
Старостенко Тетяна Zooeoties and Its Terrains.....	132
Черкашин Сергій Трагіфарсова стилістика «Данцизька трилогія» Ґ. Ґраса як відображення індивідуального стилю автора.....	134
Чернишова Світлана Топос зустрічі у романі Діни Найері «Притулок».....	136
СУЧАСНІ ЛІНГВІСТИЧНІ СТУДІЇ.....	139
Raskevičienė Sigita, Mockienė Liudmila Corpus Analysis in Foreign Language Philology Studies.....	139
Белова Марина, Ажніна Лілія Дієслівна транспозиція як основа англомовної граматичної метафори.....	141
Бережна Маргарита The Character’s Journey: Psycholinguistic Image.....	144
Борисов Володимир Специфіка термінологічної системи освіти як соціального коду.....	146
Григорова Надія Лінгвістичний аспект сучасних епістемних культур у німецькомовному дискурсі.....	148
Жарковська Інна Phone-in Radio Programmes. Are They Still Worth Studying?.....	150
Зосімова Оксана Структурні особливості британської ергонімії кондитерської галузі.....	153
Коляда Аліна, Тучина Наталія Models of Polymodal Transfers of Synaesthetic Metaphors in Contemporary English Poetry (on the Material of Seamus Heaney’s Poetry).....	156
Корнільєва Лілія Феномен прізвиська монарха як лінгво-культурологічна категорія.....	159

<i>Крапівник Ганна</i> On Intertextuality Significance in Public Addresses.....	162
<i>Красовицька Лада</i> Роль комунікативних невдач у створенні комічного ефекту.....	164
<i>Лаврухіна Віра, Чубук Олег</i> До питання про визначення лінгвокультурного концепту у лінгвістиці.....	167
<i>Левченко Яна</i> Репрезентація концепту ЗНАМЕНИТІСТЬ в ювенальному медіа тексті.....	170
<i>М. Латіф Дурланик</i> Сингармонізм та принцип мовної економії як базові лінгвістичні особливості тюркських мов	172
<i>Невська Юлія, Губа Оксана</i> Провідні комунікативні стратегії наукового дискурсу: стратегія переконання	174
<i>Новікова Ольга</i> Етимологічні характеристики концептів CAT та DOG.....	177
<i>Олексенко Олена</i> Функціонально-стилістична реалізація морфологічної атракції в українському поетичному мовленні.....	180
<i>Піддубна Наталія</i> До питання про онімну прецедентність воєнної доби.....	182
<i>Подгурська Інна</i> Мотивація пропріальних одиниць на позначення прізвищк В. Путіна в сучасному англомовному політичному дискурсі.....	185
<i>Подуфалова Тетяна</i> Professional Stereotypes in Terms of Linguistics.....	188
<i>Прокоф'єв Геннадій</i> Іронія як комунікативний вибір.....	192
<i>Редько Євген</i> Деякі коментарі до польської арготичної етимології.....	194
<i>Руда Наталія, Жукова Катерина</i> Поняття мікросинтаксису в китайській мові.....	196

<i>Сазонова Ярослава</i> Pragmatic Effect of the Anaphoric and Cataphoric Use of Pronouns in Texts of Horror Discourse.....	198
<i>Семенова Олена</i> Стилістична ідентифікація заголовка (на матеріалі французьких видань).....	201
<i>Скоробогатова Олена, Панаріна Ірина</i> Grammar and poetics of modern linguistic and poetic studies.....	204
<i>Скразловська Ірина</i> Специфіка методології лінгвістичних досліджень сучасних турецьких антропонімів у межах антропоцентричної парадигми.....	206
<i>Хижя Іван</i> Формування сучасного сленгу у китайській мові (на прикладі сленгу LGBTQ).....	209
<i>Четверик Віктор</i> Співпозиція як активний засіб актуалізації компаративних форм в площині поезії.....	212
<i>Шевченко Альона</i> Мова спортивного коментатора: лінгвістичні та дидактичні особливості (на матеріалі коментарів до автоперегонів «Формула 1»).....	214
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ	217

<https://www.mattioli1885journals.com/index.php/actabiomedica/article/view/4299>

Thurston, M. M., Chesson, M. M., Harris, E. C., & Ryan, G. J. (2017). Professional Stereotypes of Interprofessional Education Naive Pharmacy and Nursing Students. *American journal of pharmaceutical education*, 81(5), 84. Retrieved from <https://doi.org/10.5688/ajpe81584>

Давидова, О. В. (2017). *Психологічні особливості впливу педагогічних стереотипів на професійну діяльність учителя*. (Автореф. дис. канд. психол. наук). Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ.

Самкова, О. М. (2017). *Трансформація соціального стереотипу професії у процесі навчання та практичної діяльності психолога*. (Автореф. дис. канд. психол. наук). Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, Сєверодонецьк.

ІРОНІЯ ЯК КОМУНІКАТИВНИЙ ВИБІР

Геннадій Прокоф'єв

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
Україна

Для тих, хто вивчає іноземну мову, складним завданням є оволодіння здатністю використовувати іншомовні засоби непрямого зв'язку між комунікантами, такі як непрямі мовленнєві акти, метафора, іронія тощо. Як і власне знання рідної для людини мови, це вміння є невід'ємною рисою і обов'язковою складовою комунікативної компетенції, але носій мови набуває його природним шляхом, який не потребує додаткових зусиль та методик опанування. Частиною комунікативної компетенції є також здатність співвідносити іллокутивні акти з мовними характеристиками речень, завдяки яким ці акти реалізуються. Очевидно, що джерелом можливих помилок тих, хто вивчає іноземну мову, може бути несиметричність співвідношення актомовленнєвих та власне мовних характеристик висловлень рідною мовою аналогічному співвідношенню, властивому іноземній мові, що вивчається. Визначення того, які саме іллокутивні акти і в яких контекстуальних умовах можуть здійснюватись носіями мови з іронічним наміром, є актуальним завданням як для лінгвіста, так і для фахівця в галузі методики навчання іноземної мови. Оволодіння комунікантами вмінням правильно вживати та інтерпретувати іронічні мовленнєві акти також слід вважати одним із завдань методично-орієнтованої теорії мовленнєвих актів.

Під іронічним мовленнєвим актом ми розуміємо такий мовленнєвий акт, іллокутивна сила якого породжується в результаті взаємодії іллокутивної сили акту певного типу з іронічним наміром мовця. Іронічні мовленнєві акти мають поповнити актомовленнєвий інвентар людини, яка вивчає іноземну мову, в якості одиниць, що належать саме до системи певної *іноземної* мови, а не бути результатом механічного перенесення типових актомовленнєвих характеристик рідної мови на іноземну.

Єдиним постійним маркером іронічного наміру є порушення автором висловлення прагматичних правил. На рівні мовленнєвого акту – це маніпулювання мовцем такими компонентами його сили, як іллокутивна мета, спосіб її досягнення, попередні умови, умови пропозиційного змісту та умови ширості (Searle, 1969, pp. 54-71), тоді як на рівні мовленнєвого ходу – вимогами дискурсивних постулатів якості, кількості, релевантності та способу вираження інформації (Grice, 1975, pp. 46-47).

Здебільшого, іронічні висловлення як в українській, так і в англійській мові ідентичні неіронічним у структурному плані. В якості метакомунікативних маркерів іронічного наміру в англійській мові можна розглядати синтаксичні конструкції з інверсією, на кшталт «A fine sort of love that is!». Характерною морфологічною рисою таких конструкцій є те, що іменнику з оціночним прикметником передують нульовий або неозначений артикль. Крім того, частим є іронічне використання окличних речень, емпатичних конструкцій з дієсловом «to do» та розділових питань постійної позитивної полярності. Спільною рисою таких конструкцій є те, що вони підкреслюють немотивованість оцінки, що випливає з прямого значення речення. Слід також зазначити, що вищезгадані структури типові не лише для іронічних, а для будь-яких оціночних висловлень англійською мовою.

Просодичні характеристики іронічних висловлень також беруть участь у їх побудові та інтерпретації, більше того, це один із аспектів, щодо яких при вивченні іноземної мови найчастіше припускаються помилок. Привнесена з рідної мови інтонація під час передачі іронічного ставлення іноземною мовою може завадити її носіям адекватно сприйняти оцінку та намір мовця. Однак, навряд чи існують підстави вести мову про специфічно іронічну інтонацію. Швидше за все, йдеться про відносну частотність використання тих чи інших інтонаційних та фонетичних показників та моделей. Різноманітні паралінгвістичні маркери іронічної інтенції також мають зовсім небагато шансів повністю співпасти в різних мовах.

Поелементне декодування значення речення не здатне підвести адресата до сприйняття іронічного послання. Розуміння іронії передбачає низку необхідних кроків інтерпретації, серед яких виявлення нещирого характеру буквального значення є лише одним із кроків, що мають привести до справжнього смислу висловлення. Для успішної передачі іронічного наміру потрібні відповідні розумові кроки з боку комунікантів та дотримання ними певних умов та правил навіть під час спілкування між носіями мови. Зрозуміло, що на людину, яка лише опановує іноземну мову, очікують додаткові перешкоди. Цікавим є те, що у схожу ситуацію потрапляє й носій мови, коли йому приходится виконувати роль інтерпретатора власної іронії, якої “не подужав” той, хто мову вивчає.

Правила, що регулюють використання іронії, не можуть бути абсолютно ідентичними в різних мовних спільнотах у зв'язку з існуванням цілої низки обмежень релігійного, культурного, політичного та тематичного характеру. Отже, однією з можливих помилок мовця, який вивчає певну іноземну мову,

буде спроба висловити своє критичне ставлення до об'єкта іронії в неприпустимих для цього умовах комунікації.

Іронія є універсальним явищем у тому сенсі, що вона використовується носіями різних мов, які належать до всіх прошарків суспільства. З іншого боку, потенціал реалізації іронічного наміру в певному лінгвістичному та соціальному контексті є рисою, специфічною для кожної окремої мови.

Список використаних джерел

- Grice, H. P. (1975). *Logic and conversation*. In: P. Cole & J. Morgan (Eds.), *Syntax and semantics, 3: Speech acts* (pp. 41–58). New York: Academic Press.
- Searle, J. R. (1969). *Speech acts: An essay in the philosophy of language*. Cambridge: Cambridge University Press. Retrieved from <https://doi.org/10.1017/CBO9781139173438>

ДЕЯКІ КОМЕНТАРІ ДО ПОЛЬСЬКОЇ АРГОТИЧНОЇ ЕТИМОЛОГІЇ

Євген Редько

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
Україна

Етимологічне дослідження лірницько-ремісницьких арго становить важливий аспект історико-лінгвістичного вивчення східнослов'янських субстандартних систем. У таких студіях основну увагу, звісно, зосереджено на російських, українських та білоруських соціолектах, однак маємо констатувати, що й арго сусідніх країн (зокрема, польський «охвесницький жаргон» як генетично та типологічно пов'язаний із «руськими» соціолектами) можуть дати добру поживу для роздумів і деяких висновків.

Згаданий польський соціолект ґрунтовно дослідила Ванда Будзишевська в монографії «*Żargon ochweśnicki*» (Budziszewska, 1957), проаналізувавши його на різних мовних рівнях і залишивши етимологічні коментарі до окремих арготизмів у словнику, поданому наприкінці цього видання. У тих коментарях впадає в око широка обізнаність авторки з наявними натовді етимологічними дослідженнями арго та соціолектними матеріалами східнослов'янських мов; водночас варто зауважити, що до появи робіт Василя Бондалетова (як-от Бондалетов, 1972; Бондалетов 1980; Бондалетов, 1990 та ін.) східнослов'янська арготична етимологія мала досить хаотичний вигляд і являла собою сукупність різнорідних даних, розпорошених у численних статтях. З огляду на вищезазначене, не дивно, що етимологічні спостереження Ванди Будзишевської потребують уточнення, доповнення, а інколи й переосмислення; це і становить мету нашої публікації.

Передусім зауважмо, що «охвесницький жаргон», як і східнослов'янські «умовні мови», має досить багато грецизмів; наявність т. зв. спільного фонду грецизмів спрощує пошук етимонів, особливо коли йдеться про зіставлення польських арготизмів з арготизмами «руськими». Це добре оприявнюють етимологічні коментарі Ванди Будзишевської до лексем *andrus* 'брат', *dziakonos* 'десять', *hora* 'село', *jary* 'старий', *karauna* 'дівчина', *kimać* 'спати', *kryso*

Наукове видання

Сучасні філологічні і методичні студії : проблематика і перспективи
Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції для науковців,
викладачів, учителів, здобувачів вищої освіти
(Харків, 18 травня 2022 р.)

Відповідальна за випуск: **Князь Г.**

Технічні редактори:

Васильєва М. – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри англійської мови ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

Кутова Н. – старший викладач кафедри німецької філології ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Тези друкуються в авторській редакції

Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності та зміст несуть автори

Підписано до друку
20 травня 2022 року

Ум. друк. арк.
16,8

Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди
Україна, 61002, м. Харків, вул. Алчевських, 29